-मा -मत्, अन्तरङ्गः -ङ्गा -ङ्गं. Often expressed by अन्तर् in comp.; as, 'inward heat,' अन्तर्दाहः; 'inward spirit,' अन्तरात्मा *m.* (न्), अन्तःकरणं, अन्तःप्रकृतिः *f.*; 'inward consciousness,' अन्तःसंज्ञा; 'inward purity,' अन्तःशौचं; 'inward discipline,' अन्तर्यमनं, अन्तःकरणसंयमः, दमः; 'inward meditation,' अन्तर्भावना.

INWARDLY, *adv.* अन्तर्, अन्तरे -रेण, अभ्यन्तरेण; 'inwardly bad,' अन्तर्दुष्टः -ष्टा -ष्टं.—(In the heart, secretly) अन्तःकरणेन, मनसा, निभृतं, सुनिभृतं.

INWARDS, *s. pl.* अन्त्राणि *n. pl.*, अन्तर्नाड्यः *f. pl.*, उदरं.

To INWEAVE, *v. a.* ग्रन्थ् (c. 9. ग्रथ्नाति, c. 1. ग्रन्थति -न्थितुं). *See To* INTERWEAVE.

To INWRAP, *v. a.* आवेष्ट् (c. 1. -वेष्टते -ष्टितुं, c. 10. -वेष्टयति -यितुं), परिवेष्ट्, आछद् (c. 10. -छादयति -यितुं), अवगुण्ठ् (c. 10. -गुण्ठयति -यितुं).

To INWREATHE, *v. a.* मालया परिवेष्ट् (c. 1. -वेष्टते -ष्टितुं), मालायुक्तं -क्तां कृ.

INWROUGHT, *p. p.* खचितः -ता -तं, जडितः -ता -तं, छुरितः -ता -तं.

IOTA, *s.* लवलेशः, लेशः, विन्दुः *m.*, विन्दुमात्रं, तिलमात्रं.

IRASCIBLE, *a.* शीघ्रकोपी -पिनी -पि (न्), शीघ्रक्रोधी -धिनी -धि (न्), सुलभकोपः -पा -पं, क्रोधशीलः -ला -लं, कोपी -पिनी -पि (न्), क्रोधी &c., क्रोधिष्ठः -ष्ठा -ष्ठं, कोपिष्ठः -ष्ठा -ष्ठं, चण्डः -ण्डा -ण्डं, चण्डस्वभावः -वा -वं, पित्तवेगी -गिनी -गि (न्), पित्तस्वभावः -वा -वं, सन्तापी -पिनी -पि (न्).

IRASCIBLENESS, *s.* शीघ्रकोपित्वं, क्रोधशीलता, स्वभावचण्डता, पित्तस्वभावः, क्रोधस्वभावः, पित्तप्रकृतिः *f.*

IRATE, *a.* क्रुद्धः -द्धा -द्धं, कुपितः -ता -तं, क्रोधी -धिनी -धि (न्).

IRE, *s.* क्रोधः, कोपः, अमर्षः, रोषः, मन्युः *m.*, संरम्भः, सन्तापः.

IREFUL, *a.* क्रोधी -धिनी -धि (न्), कोपी -पिनी -पि (न्), क्रुद्धः -द्धा -द्धं, सकोपः -पा -पं, समन्युः -न्युः -न्यु, संरम्भी -म्भिणी -म्भि (न्).

IREFULLY, *adv.* सकोपं, सक्रोधं, सरोषं, सामर्षं, कोपेन, क्रोधेन.

IRIS, *s.* (Rainbow) इन्द्रायुधं, इन्द्रधनुस् *n.*—(Of the eye) नेत्रतारकामण्डलं, कनीनिकामण्डलं, कनीनिकापरिधिः *m.*, तारामण्डलं, उपतारा.—(Plant) गोलोमी, श्वेतदूर्व्वा, भूतकेशः.

To IRK, *v. a.* आयस् (c. 10. -यासयति -यितुं), दुःख् (c. 10. दुःखयति -यितुं), खिद् (c. 10. खेदयति -यितुं), पीड् (c. 10. पीडयति -यि ं), बाध् (c. 1. बाधते -धितुं).

IRKSOME, *a.* खेदजनकः -का -कं, क्लेशकरः -री -रं, क्लेशदः -दा -दं, दुःखदः -दा -दं, दुःखकरः -री -रं, आयासहेतुकः -का -कं, कष्टकरः -री -रं, कष्टः -ष्टा -ष्टं, श्रमजनकः -का -कं, गुरुः -र्व्वी -रु.

IRKSOMENESS, *s.* खेदजनकत्वं, क्लेशजनकत्वं, क्लेशकत्वं, कष्टत्वं, गुरुता.

IRON, *s.* लोहं -हः, अयस् *n.*, आयसं, लौहं -हः, कृष्णायसं, कालायसं, कृष्णं, कालं, तीक्ष्णं, शस्त्रकं, पिण्डं, अश्मसारः, गिरिजं, गिरिसारः, शिलाजं, शिलात्मजं, निशितं, कान्तं, दृढं, मलीमसः; 'green sulphate of iron,' धातुशेखरः, पुष्पकासीशः, नयनौषधं, कासीसं, काशीशं, हंसलोमशं; 'red sulphate of iron,' धातुकासीशः; 'pyritic iron-ore,' स्वर्णमाक्षिकं, विट्माक्षिकं, सुवर्णमुखी; 'iron-filings,' लोहचूर्णं; 'rust of iron,' मण्डूरं, सिंहानं, अयोमलं. *See* RUST; 'sulphuret of iron,' पांशुकासीसं, ताप्यं, धातुमाक्षिकं; 'tipped with iron,' अयोमुखः -खा -खं, अयोग्रः -ग्रा -ग्रं, लोहाग्रः -ग्रा -ग्रं; 'wrought iron,' कुशी.—(Smoothing iron) वस्त्रादिश्लक्ष्णीकरणार्थं लोहयन्त्रं.—(Fetter) लौहबन्धः -न्धं -न्धनं.

IRON, *a.* (Made of iron) लौहः -ही -हं, लोहमयः -यी -यं, लोहलः -ला -लं, आयसः -सी -सं, अयोमयः -यी -यं, अयस्मयः -यी -यं, लोहात्मकः -का -कं, लोह in comp.; as, 'an iron arrow,' लोहनालः; 'iron-image,' लोहप्रतिमा; 'iron armour,' लोहवर्म्म *n.* (न्); 'iron pike,' लोहशङ्कुः *m.*; 'iron medicine,' लोहभस्म *n.* (न्); 'iron-toothed,' अयोदत्-दती-दत् (त्); 'having an iron constitution,' वज्रदेहः-हा-हं.

To IRON, *v. a.* (Smooth with an iron) लोहयन्त्रेण श्लक्ष्णीकृ.—(Fetter) शृङ्खलया बन्ध् (c. 9. बध्नाति, बन्द्धुं), शृङ्खल (nom. शृङ्खलयति -यितुं).

IRON-BAR, *s.* कुशी, लोहकुशी, लोहपिण्डः -ण्डं.

IRON-FILINGS, *s. pl.* लोहचूर्णं, लोहकिट्टं, लोहजं.

IRON-FISTED, *a.* वज्रमुष्टिः -ष्टिः -ष्टि, लोहमुष्टिः -ष्टिः -ष्टि.

IRON-FOUNDER, *s.* लोहकारः, अयस्कारः, व्योकारः,

IRON-FOUNDERY, *s.* लोहविलयनशाला, कुप्यशाला, सन्धानी.

IRON-HEARTED, *a.* अयोहृदयः -या -यं, वज्रहृदयः -या -यं, लोहहृदयः -या -यं.

IRON-MOLD, *s.* लोहचिह्नं, लोहाङ्कः, लोहकलङ्कः.

IRON-MONGER, *s.* लोहकारः, लोहद्रव्यविक्रेता *m.* (तृ) -विक्रयी *m.* (न्), लौहभाण्डविक्रयी *m.*, पिठरकटाहादिभाण्डविक्रेता *m.*

IRON-MONGERY, *s.* लोहद्रव्याणि *n. pl.*, लौहभाण्डानि *n. pl.*, लोहमयद्रव्याणि, पिठरकटाहादीनि लोहनिर्म्मितभाण्डानि.

IRONICAL, *a.* मृषावादी -दिनी -दि (न्), विकत्थनः -ना -नं, साक्षेपः -पा -पं, सव्यञ्जनः -ना -नं, उपरोधी -धिनी -धि (न्), औपरोधिकः -की -कं, उपरोधात्मकः -का -कं, अवक्षेपकः -का -कं.

IRONICALLY, *adv.* सविकत्थनं, साक्षेपं, सव्यञ्जनं, विपरीतलक्षणापूर्व्वं, निह्नवेन, सनिह्नवं, सोल्लुण्ठनं, मृषावादेन, मृषा.

IRONY, *s.* (Speech expressing one thing and meaning another) व्याजोक्तिः *f.*, व्यञ्जना, व्यंग्यः, आक्षेपः, अवक्षेपः, विपरीतलक्षणा, उपरोधः.—(Ironical praise) व्याजस्तुतिः *f.*, निन्दास्तुतिः *f.*, व्याजनिन्दा, विकत्था -त्थनं, सोत्प्रासः, सोल्लुण्ठः -ण्ठनं, मृषावादः, अन्यथास्तोत्रं.—(Dissimulation) निह्नवः, निह्नुतिः *f.*, अपह्नवः, अपलापः, अवहित्था.

IRONY, *a.* (Made of iron) लौहिकः -की -कं, लोहमयः -यी -यं, अयोमयः &c.

IRRADIANCE, IRRADIANCY, *s.* दीप्तिः *f.*, द्युतिः *f.*, प्रभा, कान्तिः *f.*, तेजस्.

To IRRADIATE, *v. a.* प्रकाश् (c. 10. -काशयति -यितुं), विकाश्, दीप् (c. 10. दीपयति -यितुं), विदीप्, प्रदीप्, उद्दीप्, द्युत् (c. 10. द्योतयति -यितुं), विद्युत्, प्रद्युत्, विराज् (c. 10. -राजयति -यितुं).

IRRADIATED, *p. p.* प्रकाशितः -ता -तं, विकाशितः -ता -तं, दीपितः -ता -तं, प्रदीपितः -ता -तं, राजितः -ता -तं, विराजितः -ता -तं, द्योतितः -ता -तं.

IRRADIATION, *s.* प्रकाशनं, विकाशनं, दीपनं, प्रदीपनं, उद्दीपनं, दीप्तिः *f.*, प्रदीप्तिः *f.*, द्योतनं, प्रद्योतनं, उद्द्योतः -तनं, द्युतिः *f.*, उज्ज्वलनं, उज्ज्वलता, उद्भासः, प्रकाशता.

IRRATIONAL, *a.* (Void of reason) बुद्धिहीनः -ना -नं, बुद्धिरहितः -ता -तं, निर्बुद्धिः -द्धिः -द्धि, निर्बोधः -धा -धं, अबुद्धिमान् -मती -मत् (त्), ज्ञानहीनः -ना -नं, ज्ञानशक्तिरहितः -ता -तं, अज्ञानी -निनी -नि (न्), प्रज्ञाहीनः -ना -नं, अचेतनः -ना -नं, चैतन्यरहितः -ता -तं, अचिन्तः -न्ता -न्तं, निश्चिन्तः -न्ता -न्तं, चिन्ताशून्यः -न्या -न्यं, पशुधर्म्मा -र्म्मा -र्म्म (न्), पशुसमभावः -वा -वं, पशुसमानः -ना -नं.—(Contrary to reason, absurd) अन्याय्यः -य्या -य्यं, न्यायविरुद्धः -द्धा -द्धं, अन्यायी -यिनी -यि (न्), असम्बद्धः -द्धा -द्धं, असङ्गतः -ता -तं, अतर्कितः -ता -तं, अतार्किकः -की -कं, अयुक्तिकः -का -कं, अयुक्तिसिद्धः -द्धा -द्धं, युक्तिविरुद्धः -द्धा -द्धं, अयुक्तः -क्ता -क्तं, असमञ्जसः -सा -सं, अनर्थकः -का -कं.

IRRATIONALITY, *s.* बुद्धिहीनता, ज्ञानहीनता, निर्बुद्धित्वं, अन्याय्यता.

IRRATIONALLY, *adv.* न्यायविरोधेन, असङ्गतं, असम्बद्धं, अतर्कितं, पशुवत्.

IRRECLAIMABLE, *a.* दुष्कर्म्मानिवर्त्तयितव्यः -व्या -व्यं, कुकर्म्मापरावर्त्तनीयः